

STANOWISKO

W SPRAWIE TWORZENIA I WSPIERANIA WARUNKÓW SPRZYJAJĄCYCH ROZWOJOWI LOKALNEJ ENERGETYKI ODNAWIALNEJ

wypracowane w ramach realizacji projektu
Bałtyckie Obszary Energii – Perspektywa Planistyczna
BEA-APP

Preambuła

Polska gospodarka stoi pod presją bieżących wydarzeń na świecie, a przede wszystkim zjawisk zachodzących bezpośrednio w Unii Europejskiej oraz w jej bliskim sąsiedztwie. Jednym z najczęściej identyfikowanych wyzwań gospodarczych i technologicznych stają się zmiany klimatyczne i ochrona środowiska, a co za tym idzie zwiększająca się konkurencja o wyczerpujące się zasoby nieodnawialne.

Zmiany klimatu, skutkujące anomaliami pogodowymi w ekstremalnej wersji, w skali świata będą ograniczały dostępność do żywności, wody pitnej i energii oraz mogą zagrażać istnieniu niektórych obszarów. W odpowiedzi na powyższe, przy zaangażowaniu nowych technologii, w szczególności ulega zmianom dotychczasowy model wytwarzania, dystrybucji i konsumpcji energii.

Podpisane przez Polskę w 2015 r. Porozumienie paryskie określa nowe wielostronne ramy ochrony klimatu w perspektywie po 2020 r. Określono w nim ogólnosięwiatowy plan działania, który ma uchronić Ziemię przed postępującymi zmianami klimatu. Realizacja przyjętych założeń nie może zostać osiągnięta bez współdziałania wytwarzania, magazynowania, dystrybucji i konsumpcji energii ze źródeł odnawialnych (OZE) w oparciu o rozwiązania efektywne, innowacyjne i inteligentne.

Transformacja energetyczna w kierunku dynamicznego rozwoju energetyki odnawialnej, w tym prosumenckiej, odbywa się na całym świecie. Blisko 50 krajów ogłosiło, że zamierza produkować energię wyłącznie ze źródeł odnawialnych do roku 2050, a 122 międzynarodowe korporacje, zużywające łącznie tyle energii co Polska, zadeklarowały, że będą dążyć do korzystania tylko ze źródeł odnawialnych. Przewiduje się, że w roku 2050 Europa w 87% będzie korzystać z energii odnawialnej, a jej koszty spadną o 58% w energetyce wiatrowej i 71% energetyce słonecznej przy jednocześnie szybko spadających kosztach magazynowania energii.

Przyjęta w 2016 roku Polityka energetyczna Województwa Zachodniopomorskiego wpisuje się w powyższe założenia, zakładając zwiększenie potencjału wytwórczego odnawialnych źródeł energii w regionie z jednoczesnym wykorzystaniem energetyki prosumenckiej. Podstawowym warunkiem realizacji polityki energetycznej województwa w tym obszarze są przyjazne krajowe regulacje prawne. Uwarunkowania prawne mają bezpośredni i decydujący wpływ na opłacalność, celowość i możliwość rozwoju poszczególnych segmentów rynku energetycznego w regionie oraz działań związanych z poprawą efektywności energetycznej, w tym przy wykorzystaniu OZE.

Realizując ideę zawartą w Polityce energetycznej, Województwo Zachodniopomorskie reprezentowane przez Regionalne Biuro Gospodarki Przestrzennej Województwa Zachodniopomorskiego w Szczecinie przystąpiło do realizacji projektu BEA-APP: Bałtyckie Obszary Energii - Perspektywa Planistyczna, w ramach programu INTERREG Region Morza Bałtyckiego. Jest to flagowy projekt strategii UE dla Regionu Południowego Bałtyku (EUSBSR). W ramach projektu, realizując m.in. postanowienia Listu intencyjnego z dnia 13 lipca 2017 r., opracowano „Regionalną koncepcję rozwoju odnawialnych źródeł energii dla gmin Centralnej Strefy Funkcjonalnej Województwa Zachodniopomorskiego” oraz projekt pilotażowy pn. „Zrównoważone podejście energetyczne w przestrzeniach publicznych zlokalizowanych w centrach miejscowości Centralnej Strefy Funkcjonalnej Województwa Zachodniopomorskiego na przykładzie Połczyna-Zdroju”.

Spisane poniżej wnioski i rekomendacje wynikają z doświadczeń zebranych w trakcie realizacji projektu BEA-APP (w latach 2017-2018), a ich wdrażanie będzie jednym z czynników umożliwiających i jednocześnie determinujących transformację energetyczną regionu.

**MAJĄC POWYŻSZE NA UWADZE, DOSTRZEGAJĄC ZNACZĄCY POTENCJAŁ ENERGII ODNAWIALNEJ
W WOJEWÓDZTWIE ZACHODNIOPOMORSKIM, MY NIŻEJ PODPISANI
STOIMY NA STANOWISKU, ŻE:**

1. Wskazane jest utworzenie na obszarze województwa zachodniopomorskiego „Regionalnego Obserwatorium OZE” (systemu monitorowania rozwoju przestrzennego i stanu energetyki odnawialnej), w tym wyznaczenie podstawowych celów działania zespołu monitorującego, a także wstępne określenie obszarów problemowych w zakresie OZE.
2. Przy sporządzaniu regionalnych opracowań z zakresu rozwoju energetyki odnawialnej należy uwzględnić aspekt przestrzenny, zróżnicowane uwarunkowania poszczególnych obszarów (problemowych, funkcjonalnych lub innych wytypowanych w zależności od zdiagnozowanych potrzeb). Uwzględnienie w prowadzonych analizach podejścia terytorialnego i zrównoważonego pozwoli zlokalizować potencjał obszarowy przyszłych klastrów energetycznych, a także obszary deficytu potencjałów, dla których należy opracować indywidualne scenariusze rozwoju.
3. Samorządy lokalne mają świadomość swojej roli i ciężącej na nich odpowiedzialności za wdrażanie zasad zrównoważonego rozwoju we własnych strukturach, co realizują m.in. przez ograniczanie oddziaływania na środowisko użytkowanych obiektów, w tym przez podnoszenie ich efektywności energetycznej. Jednocześnie samorządy pełnią w regionie rolę lidera w kształtowaniu społecznych postaw w szeroko rozumianym obszarze energooszczędności, która wymaga wsparcia z poziomu krajowego i regionalnego.
4. Należy dążyć do poprawy efektywności energetycznej wspierając działania, w szczególności w obszarach o szczególnych wartościach kulturowych i historycznych, w tym z uwagi na specyficzne uwarunkowania w obszarach założeń staromiejskich i wiejskich objętych ochroną konserwatorską czy też dodatkowo uzdrowiskową. Konieczne jest dostosowanie rozwiązań i wsparcia z poziomu regionalnego do specyfiki warunków lokalnych, co wiąże się z zastosowaniem niekonwencjonalnych i kosztownych rozwiązań, służących zachowaniu i promowaniu dziedzictwa kulturowego regionu.

PONADTO:

5. Niezbędna jest zmiana doktryny energetycznej dotyczącej bezpieczeństwa energetycznego tak, aby uwzględniała ona mocniej oddolne potrzeby odbiorców z wykorzystaniem lokalnych zasobów energetyki odnawialnej wg zasady subsydiarności. Samorządy lokalne powinny mieć istotny wpływ na to, aby lokalne, rozproszone systemy energetyczne były w miarę możliwości traktowane preferencyjnie przez operatorów sieci dystrybucyjnych.
6. Konieczne jest przygotowanie stabilnej i nowoczesnej polityki energetycznej kraju, która koncentrowałaby się na istotnych celach i procesach, bez wiążącej struktury użytkowanych nośników energii oraz struktury wykorzystywanej energii pierwotnej. Powinna ona być elastyczna w procesie implementacji, a także otwarta na inicjatywy oddolne. Proces tworzenia dokumentu powinien być transparentny, co powinno zapewnić poparcie wszystkich zainteresowanych grup, w tym biznesowych, samorządowych i społecznych.
7. Należy zagwarantować stabilność rozwiązań prawnych i finansowych dotyczących rozwoju energetyki odnawialnej oraz poprawy efektywności energetycznej, w szczególności dotyczących inwestycji zrealizowanych bądź będących w fazie realizacji.

8. Należy dążyć do wsparcia rozwoju lokalnych sieci energetycznych dostosowanych do potrzeb rozwoju lokalnego rynku energetyki odnawialnej z wykorzystaniem inteligentnych rozwiązań (tzw. smart grid).
9. Należy wdrożyć zintegrowane fundusze zapewniające preferencyjne wsparcie dla projektów obejmujących łącznie: poprawę efektywności energetycznej, rozwój energetyki odnawialnej (w tym prosumenckiej), ograniczenie niskiej emisji, modernizację sieci dystrybucji i wdrażanie inteligentnych rozwiązań w zakresie dystrybucji energii, a także przyczyniających się do ograniczenia ubóstwa energetycznego i tworzenia lokalnych miejsc pracy w podmiotach energetycznych, takich jak spółdzielnie energetyczne i klastry energii.

Programy wsparcia powinny uwzględniać zapisy lokalnych założeń do planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe oraz być dostosowane do specyfiki obiektów użyteczności publicznej, zabudowy mieszkaniowej wielo- i jednorodzinnej oraz potrzeb energetycznych przedsiębiorstw, w tym MŚP i gospodarstw rolnych.

Funduszom należy zabezpieczyć odpowiednią skalę wsparcia w przyszłych programach operacyjnych.

10. Obszary peryferyjne, wykazujące się niskimi wskaźnikami rozwoju, bądź inne o szczególnych uwarunkowaniach, powinny być wspierane dedykowanymi zintegrowanymi programami finansowymi, pozwalającymi na zwiększenie na tych obszarach produkcji energii ze źródeł odnawialnych, przy jednoczesnej poprawie efektywności energetycznej i tworzeniu lokalnych miejsc pracy, a także poprawie jakości i stabilności dostarczanej energii elektrycznej.
11. Jednym z celów budowania partnerstw terytorialnych w oparciu o funkcje powinno być możliwie racjonalne gospodarowanie energią i zasobami niezbędnymi do jej produkcji, a także powiązanie energetyczne partnerów i budowanie ich niezależności i stabilności zasilania.
12. Wymagane jest zwiększenie kompetencji gmin w zakresie wpływu na rozbudowę sieci dystrybucyjnych zaopatrujących w ciepło, energię elektryczną oraz gaz, z jednoczesnym wprowadzeniem rozwiązań upraszczających planowanie energetyczne na poziomie lokalnym.
13. Stworzenie warunków do rozwoju lokalnej energetyki opartej o źródła odnawialne i ruch prosumencki, przyczyni się do rozwiązania problemów w lokalnym zaopatrzeniu w nośniki energii, a także do wzmocnienia lokalnych gospodarek i rynków pracy poprawiając jednocześnie jakość środowiska i miejsca zamieszkania.

Realizacja powyższych wniosków i rekomendacji przyczyni się do wsparcia procesu wdrażania polityki energetycznej regionu. Przełoży się również na korzyści gospodarcze zapewniając bezpieczeństwo energetyczne i redukcję kosztów oraz lepszą ochronę środowiska m.in. w wyniku ograniczenia emisji zanieczyszczeń, przechodzenia na gospodarkę nisko- i zeroemisyjną, a także zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska. Jednocześnie ich adaptacja w innych regionach pozwoli na osiągnięcie celów krajowych, europejskich i globalnych w zakresie poprawy efektywności energetycznej i przeciwdziałania skutkom zmiany klimatu.

Sygnatariusze niniejszego stanowiska deklarują jednocześnie szerokie wsparcie dla działań mających na celu propagowanie, lobbowanie i wdrażanie sformułowanych w nim wniosków i postulatów, a także rozwiązań służących realizacji celu jakim jest szeroko rozumiana poprawa efektywności energetycznej na poziomie regionalnym jak i lokalnym, oparta o odnawialne źródła energii przy jednoczesnej ochronie zasobów środowiska.

SYGNATARIUSZE STANOWISKA:

Wicemarszałek Województwa Zachodniopomorskiego – Tomasz Sobieraj

Członek Zarządu Województwa Zachodniopomorskiego – Ryszard Mićko

Starosta Drawski – Stanisław Kuczyński

Wicestarosta Łobeski – Grażyna Karpowicz

Starosta Świdwiński – Mirosław Majka

Wójt Gminy Brzeżno – Jerzy Anielski

Burmistrz Czaplinka – Adam Kośmider

Burmistrz Miasta i Gminy Dobra – Remigiusz Hebda

Zastępca Burmistrz Miasta i Gminy Drawsko Pomorskie – Marek Tobiszewski

Zastępca Burmistrza Kalisza Pomorskiego – Tadeusz Sochacki

Burmistrz Łobza – Piotr Ćwikła

Burmistrz Połczyna-Zdroju – Barbara Nowak

Wójt Gminy Radowo Małe – Wiesław Lorent

Wójt Gminy Rąbino – Krzysztof Majewski

Burmistrz Reska – Arkadiusz Czerwiński

Wójt Gminy Sławoborze – Marcin Książek

Wójt Gminy Świdwin – Kazimierz Lechocki

Burmistrz Miasta Świdwin – Jan Owsiak

Burmistrz Węgorzyna – Monika Kuźmińska

Wójt Gminy Wierzchowo – Jan Szewczyk

Zastępca Burmistrza Złocieńca – Natan Fiutowski

